

красотата на човешките чувства в оргия на разврат.“), като унищожава дори своите ревностни идеолози. Метафоричните редове за отровата и болестта обясняват произхода на личните травми и драми, разчитат ги като неизбежен резултат от социалноисторическите катаклизми - *“Този свят беше наистина болен; Ние унищожихме този свят, но трупът му се разлага и продължава да трови със зловонието си въздухът около нас!”* Социологизаторският прочит на вината е от гледна точка на социалистическа идеология, която предлага своята социална теория за обяснение на миналото, на деформациите и болестите във света от вчера. Димовите персонажи развенчават речника на старото буржоазното общество, за да легитимират един нов речник. Тук вижданията на Ричард Рорти за иронизма като понятие и ролята му в либералните стратегии обяснява ироничния подтекст в пиесите. Според философа *„Това, което споява обществата, са общите речници и общите надежди. Речниците обикновено паразитират върху надеждите - в смисъл, че основната функция на речниците е да разказват истории за бъдещи придобивки, които ще компенсират днешните жертви.”*⁹ В тази посока са финалните реплики на Катя от „Жени с минало“ и на Ана от „Виновният“, носещи идеята, че човек трябва да разполага своята малка човешка драма в контекста на голямата история, за да има обзримост върху нея, а оттам и възможни варианти за лично спасение. Потвърждение на този светоглед са житейските избори на Ана, Велизар, Теодосий, Глафира. Техните състояния не могат да бъдат обяснени с поучителните сентенции и афоризми, с речниците на миналото и настоящето. Те илюстрират тясното взаимопроникване между личните и социални светове в оформянето на уникалното в личността. В този пункт на драматурга му трябва друга жанрова стратегия, което създава усещането за художествена непълноценност на драматургическите му текстове.

Комичното

Комичното в двете пиеси се движи в границите на един широк диапазон: от фарсовото и безобидното в дискредитиране на различни страни, от така наречения *преходен период* в социалистическото ни общество до трагичните иронии в човешкото битие, в които се оглеждат драмите на обикновеното човешко съществуване. Авторът никъде не скрива театралността, идеологическата показност, с която декорира словестното и

⁹ Р. Рорти. Случайност, ирония и солидарност. Критика и хуманизъм, С., 1998, с. 115.